

ความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรของ ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย

Needs for Developing Knowledge Transfer Skills in Agriculture of Agricultural Extensionist, Rubber Authority of Thailand

ปวีณ เพชรรัตน์¹, ธาณินทร์ คงศิลา²
Paween Pethcharut¹, Tanin Kongsila²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล และการเปิดรับสื่อในการส่งเสริมการเกษตร และ 2) เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย จำนวน 167 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ระดับการศึกษาปริญญาตรี ตำแหน่งปฏิบัติงาน คือ นักวิชาการเกษตร อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ คือ ภาคกลางและภาคตะวันออก มีการเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคล เปิดรับจาก อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ สื่อมวลชน เปิดรับจากโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ เปิดรับจากตำรา คู่มือ สื่อกิจกรรม เปิดรับจากกิจกรรมร่วมกับเกษตรกร สื่ออินเทอร์เน็ต เปิดรับข้อมูลข่าวสารจากเว็บไซต์ ด้านเนื้อหาที่เปิดรับ คือ ความรู้ด้านการเกษตร โดยภาพรวมผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร มีความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร ด้านการสื่อสาร ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการสอน และด้านกิจกรรมสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการผลิตสื่อ อยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: การถ่ายทอดความรู้, ส่งเสริมการเกษตร

¹ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² Department of Agricultural Extension and Communication, Faculty of Agriculture, Kasetsart University

* Corresponding author. Tel. 084-0864057 E-mail: agrtnk@ku.ac.th

Abstract

The objective of this research were 1) to study personal demographics, media exposure related to agricultural extension people; and 2) to determine needs in knowledge developing transfer in agriculture for agricultural extension people of Rubber Authority of Thailand. Group samples were agricultural extension people of Rubber Authority of Thailand. Data were conducted from 167 people. The research methodologies were questionnaire. Statistic to describe data included frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research finding revealed of most samples were male, level of education were Bachelor Degree and work as Agricultural officers. Their areas of responsibility were in central and eastern part of Thailand. Media exposure was individual which opens for lecturers and specialists, mass media was received from television, publication was received from textbooks and handouts. Media activity was received from farmer participation activities. And internet media was received from web site. For receiving the information was related to Agriculture's topic and need to develop knowledge for transferring, communication skill, information technology, teaching and social activities at high level beside that the media production was at medium level.

Keywords: Knowledge Transfer, Agricultural Extension

ความสำคัญของปัญหา

ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย ในแต่ละปีสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศมากที่สุด โดยปี 2559 นำรายได้เข้าประเทศกว่า 1.7 แสนล้านบาท รวมปริมาณการส่งออกกว่า 3.6 ล้านตัน ครอบครองตำแหน่งประเทศผู้ผลิตยางอันดับหนึ่งของโลกเป็นระยะเวลากว่า 25 ปี (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2559) ซึ่งในการดำเนินงานด้านยางพารานั้น การยางแห่งประเทศไทย (กยท.) จะเป็นองค์กรกลางที่ทำหน้าที่ดูแลผลักดันให้เกษตรกรชาวสวนยางมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยการเป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการยางพาราทั้งระบบอย่างครบวงจร ตั้งแต่การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการปลูกแทนและการปลูกใหม่ การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยาง สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง และผู้ประกอบการยาง ทั้งด้านวิชาการ การเงิน การผลิต การแปรรูป การอุตสาหกรรม การตลาด การประกอบธุรกิจ รวมทั้งยังมีการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาด้านการวิจัย พัฒนา นวัตกรรมเกี่ยวกับยางพารา ควบคู่กับการบริหารจัดการเกี่ยวกับการเงินของกองทุน และรักษาระดับราคายางให้มีเสถียรภาพ มุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางพารา (การยางแห่งประเทศไทย, 2558) การดำเนินกิจกรรมต่างๆ จำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรแก่เกษตรกรชาวสวนยาง นั่นคือนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรและนักวิชาการเกษตรในพื้นที่ เพื่อให้การทำงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

การส่งเสริมการเกษตรในประเทศไทยนับวันจะมีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนวิวัฒนาการทางวิชาการและเทคโนโลยีทางเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงและเจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ การส่งเสริมการเกษตรไม่ได้มุ่งให้ความรู้เพียงการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ หรือ จำกัดอยู่ในกิจการที่เป็นเกษตรเท่านั้น แต่ยังมุ่งเน้นในการให้บริการความรู้และเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับ ผลิตรวมเกษตรทั้งหมด รวมถึงการจัดการเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตด้วย ซึ่งได้แก่ความรู้เรื่องดิน น้ำ แรงงาน สินเชื่อ การจัดการผลิตผล การตลาด เป็นต้น ดังนั้น การส่งเสริมการเกษตรจึงเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย และหน่วยงานหลายหน่วยงาน ซึ่งต่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาให้การส่งเสริมการเกษตรของประเทศดำเนินไป อย่างมีประสิทธิภาพ (คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2559)

การส่งเสริมการเกษตรมีเป้าหมาย คือ การพัฒนาเกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรสามารถช่วยเหลือตนเอง และปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรจำเป็นต้องมีการศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ทักษะต่างๆ ตลอดจนเข้าใจสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรได้อย่างถูกต้อง ให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร นักส่งเสริมการเกษตร ถือเป็นส่วนสำคัญในการนำเทคโนโลยีการเกษตรไปถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรเป้าหมาย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องมีองค์ความรู้ต้องรู้จักพัฒนาทักษะของตนเอง หรือดำเนินการค้นคว้าหรือทำการวิจัย ในงานส่งเสริมการเกษตร เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้หรือเพื่อแก้ไขปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร โดยจำเป็นต้องเริ่มจากต้องมีความรู้พื้นฐานในงานส่งเสริมการเกษตร หรือมีความเข้าใจในการใช้สื่อประเภทต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกรได้อย่างเข้าใจ (วิจิตร อวทะกุล, 2535)

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรและนักวิชาการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย ผู้มีบทบาทในการดำเนินงานส่งเสริม มีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำด้านวิชาการยางพาราส่งเสริมพัฒนาเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร นำโครงการส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกร ชักจูงใจให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการต่างๆ ของการยางแห่งประเทศไทย จึงจำเป็นที่ต้องมีความรู้ความสามารถในแนวทางที่เปิดกว้างขึ้นกว่าเดิม ต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำ มีความสามารถที่จะกำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรต่างๆ ที่เกษตรกรมีอยู่มาใช้ทำประโยชน์ให้ได้มากที่สุด

การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรของการยางแห่งประเทศไทยที่ปฏิบัติอยู่จึงมีหลายวิธี เช่น การถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกร โดยการจัดฝึกอบรมเกษตรกรโดยตรง การจัดนิทรรศการ การจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับเกษตรกร เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการถ่ายทอดความรู้ผ่านสื่อมวลชนต่างๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ และเอกสารสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเกษตรที่ต้องอาศัยสื่อต่างๆ เป็นเครื่องมือหรือตัวกลางในการนำข้อมูลข่าวสารและความรู้ต่างๆ จากองค์กรหรือหน่วยงานไปสู่เกษตรกร ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ความสามารถรอบด้านสำหรับทักษะการส่งเสริมการเกษตร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะบุคลากรที่ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรของการยางแห่งประเทศไทย ให้ตรงกับความต้องการของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร และตรงกับการทำงานจริงในพื้นที่มากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล และการเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตรของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร ของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย ได้แก่ ตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร และนักวิชาการเกษตร จำนวน 1,111 คน (การยางแห่งประเทศไทย, 2559)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้เกณฑ์โดยกำหนดเป็นร้อยละของประชากรในการพิจารณา ถ้าขนาดประชากรเป็นหลักพัน ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยร้อยละ 10-15 (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 1,111 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 15 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เท่ากับ 167 คน และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) จากผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย ที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ซึ่งแบ่งคำถามออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) การเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตร และ 3) ความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร ซึ่งมีการวัดความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร โดยกำหนดการให้คะแนน 5 ระดับดังนี้

มากที่สุด	เกณฑ์การให้คะแนนเท่ากับ 5
มาก	เกณฑ์การให้คะแนนเท่ากับ 4
ปานกลาง	เกณฑ์การให้คะแนนเท่ากับ 3
น้อย	เกณฑ์การให้คะแนนเท่ากับ 2
น้อยที่สุด	เกณฑ์การให้คะแนนเท่ากับ 1

เกณฑ์ความหมายของค่าเฉลี่ยโดยการหาค่าพิสัยและอันตรภาคชั้น และนำผลต่างที่ได้มากำหนดเกณฑ์การวัดระดับค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงการแปลความหมายจาก 5 ระดับ เหลือ 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00-2.33	หมายถึง ต้องการน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.34-3.66	หมายถึง ต้องการปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.67-5.00	หมายถึง ต้องการมาก

และทำการทดสอบเครื่องมือด้วยการหาความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหา (Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยทำการทดสอบกับผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรที่อยู่ส่วนกลาง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) เท่ากับ 0.962

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ในการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล การเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตร ความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร ด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลและการเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตร ของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย พบว่า

1.1 ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร ส่วนใหญ่เป็น เพศชาย ร้อยละ 62.9 เพศหญิง ร้อยละ 37.1 อายุส่วนใหญ่ 25-35 ปี ร้อยละ 71.3 อายุน้อยสุด 25 ปี อายุมากที่สุด 59 ปี มีอายุเฉลี่ย 34 ปี อายุการทำงานส่วนใหญ่ 6-10 ปี ร้อยละ 73.7 อายุงานมากที่สุด 39 ปี อายุงานเฉลี่ย 7 ปี มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ ปริญญาตรี ร้อยละ 73.7 ตำแหน่งงานส่วนใหญ่เป็น นักวิชาการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 72.5 และนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 27.5 ส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรในเขตพื้นที่รับผิดชอบภาคกลาง และภาคตะวันออก คิดเป็นร้อยละ 22.1

1.2 การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทอด การสื่อสารในการส่งเสริม ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม ร้อยละ 54.5 และได้รับการศึกษาดูงานเกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทอด การสื่อสารในการส่งเสริม ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ไม่เคยศึกษาดูงาน ร้อยละ 74.3 และส่วนใหญ่ไม่เคยผลิตสื่อร้อยละ 67.7

2. การเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตรของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย พบว่า การเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตร มีดังนี้

2.1 ประเภทสื่อบุคคล ส่วนใหญ่รับข้อมูลข่าวสารจาก อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.43) รองลงมา ผู้บังคับบัญชา อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.39) และเพื่อนร่วมงาน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.37)

2.2 ประเภทสื่อมวลชน สื่อที่เลือกเปิดรับ ส่วนใหญ่เป็น โทรทัศน์ อยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.43) รองลงมา หนังสือพิมพ์ อยู่ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.92) และวิทยุกระจายเสียง อยู่ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.74)

2.3 ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อที่เลือกเปิดรับ ส่วนใหญ่เป็น ตำรา คู่มือ อยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.41) รองลงมา นิตยสาร วารสาร อยู่ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.19) และแผ่นพับ อยู่ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.15)

2.4 ประเภทสื่อกิจกรรม สื่อที่เลือกเปิดรับ ส่วนใหญ่เป็น กิจกรรมร่วมกับเกษตรกร อยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.41) รองลงมา การบรรยาย การฝึกอบรม การสัมมนา อยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.33) และการศึกษาดูงาน ทัศนศึกษา อยู่ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.19)

2.5 ประเภทสื่ออินเทอร์เน็ต สื่อที่เลือกเปิดรับ ส่วนใหญ่เป็น เว็บไซต์ อยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.65) รองลงมา สื่อ Facebook อยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.45) สื่อ line อยู่ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.31)

2.6 เนื้อหาที่เปิดรับ ส่วนใหญ่ เปิดรับข้อมูลข่าวสารความรู้ด้านการเกษตร อยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.65) รองลงมา ความรู้ด้านตลาดสินค้าเกษตร (ราคาพืชผลทางการเกษตร) อยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.44) ความรู้ด้านสังคม อยู่ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.19)

3. ความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย พบว่า

3.1 ความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร ด้านการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การตีความ เข้าใจเนื้อหาของสารที่ต้องการสื่อสาร มีความต้องการในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.89) รองลงมา คือ การจับประเด็นสำคัญของเรื่องหรือสารที่รับฟัง การเลือกใช้รูปแบบและวิธีการสื่อสารที่เหมาะสมกับการแสดงออกด้านบุคลิกภาพ เช่น การแต่งกาย การใช้ภาษา ท่าทาง มีความต้องการในระดับมาก เช่นกัน ตามลำดับ ส่วนความต้องการการศึกษาค้นคว้า ทักษะความสามารถของผู้รับสาร และทักษะการสื่อสารในรูปแบบการเขียน เช่น ข่าว บทความ สารคดี มีความต้องการในระดับปานกลาง ตามลำดับ

3.2 ความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.90) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูล มีความต้องการในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.21) รองลงมา การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการติดต่อสื่อสาร (Chat, Social Network) การจัดเก็บข้อความ การจัดเก็บภาพ การจัดเก็บภาพและเสียง การจัดเก็บหน้าเว็บไซต์ทั้งหน้า และอื่นๆ เพื่อให้สามารถนำไปใช้งานตามเวลา มีความต้องการในระดับมาก เช่นกัน ตามลำดับ ส่วนความต้องการการเผยแพร่สารสนเทศผ่านเว็บบล็อก/เว็บไซต์ การเผยแพร่คลิปวิดีโอผ่านยูทูป มีความต้องการในระดับปานกลาง

3.3 ความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร ด้านการผลิตสื่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.53) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การใช้โปรแกรมผลิตสื่อพื้นฐาน เช่น Power point มีความต้องการในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.78) รองลงมา คือ ความเข้าใจในประเด็นของเรื่องราวที่น่าสนใจ มีความต้องการในระดับมาก การเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหา มีความต้องการในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการในการลำดับและตัดต่อภาพ และการใช้โปรแกรมผลิตสื่อ เช่น Photoshop/illustrator/ InDesign/ Premiere pro มีความต้องการในระดับปานกลาง

3.4 ความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร ด้านการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.70) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การนำเสนอเนื้อหา โดยการใช้ภาษาพูดที่เข้าใจง่าย เป็นข้อที่ต้องการในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.77) รองลงมา คือ การกำหนดเนื้อหาของสารที่ถ่ายทอดได้น่าสนใจ ต้องการในระดับมาก และการจัดลำดับของสารที่ถ่ายทอดให้มีความเข้าใจง่าย มีความต้องการในระดับมาก เช่นกัน ตามลำดับ ส่วนความต้องการการนำเสนอเนื้อหา โดยการใช้ภาษาเขียนได้ดี ต้องการในระดับปานกลาง

3.5 ความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร ด้านกิจกรรมสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.70) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การเป็นตัวกลางเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่างๆ กับเกษตรกร มีความต้องการในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) รองลงมา คือ ความสามารถในการดึงดูดใจผู้รับสาร และความสามารถในการกระตุ้นความสนใจผู้รับสาร มีความต้องการในระดับมาก เช่นกัน ส่วนความต้องการการสร้างสรรคกิจกรรมที่น่าสนใจ มีความต้องการในระดับปานกลาง

3.6 ความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย ภาพรวม 5 ด้าน ได้ผลตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ภาพรวมความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร

n = 167

ทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
ด้านการสื่อสาร	3.75	0.72	มาก
ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.90	0.75	มาก
ด้านการผลิตสื่อ	3.53	0.86	ปานกลาง
ด้านการสอน	3.70	0.80	มาก
ด้านกิจกรรมสัมพันธ์	3.70	0.78	มาก
ภาพรวม	3.72	0.78	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการสื่อสาร ด้านกิจกรรมสัมพันธ์ และด้านการสอน มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านการผลิตสื่อ มีความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง

สรุป อภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล และการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ระดับการศึกษาปริญญาตรี ตำแหน่งส่วนใหญ่เป็น นักวิชาการเกษตร เขตพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันออก การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิค การถ่ายทอด การสื่อสารในการส่งเสริม (รอบ 5 ปีที่ผ่านมา) ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม ส่วนที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม ส่วนใหญ่รับการฝึกอบรม จำนวน 1 ครั้ง หัวข้อการเข้ารับการฝึกอบรม ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรม เรื่องเทคนิคการเป็นวิทยากร สำหรับข้อมูลด้านการศึกษาดูงานเกี่ยวกับเทคนิค การถ่ายทอด การสื่อสารในการส่งเสริม ส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาดูงาน ส่วนกลุ่มที่เคยศึกษาดูงาน ส่วนใหญ่ได้ศึกษาดูงาน จำนวน 1 ครั้ง หัวข้อการศึกษาดูงาน คือ การเข้าร่วมกับชุมชน การพัฒนาสถาบันเกษตรกร พัฒนาพนักงานองค์กร พัฒนาผู้นำเกษตรกร การเป็นวิทยากรมืออาชีพ การบูรณาการ ในส่วนของประสบการณ์การผลิตสื่อ ส่วนใหญ่ไม่เคยผลิตสื่อ กลุ่มที่เคยผลิตสื่อ ส่วนใหญ่ผลิตสื่อประเภทสิ่งพิมพ์กับนิทรรศการ ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบในการผลิตสื่อเป็นด้านการใช้โปรแกรมผลิตสื่อ การสร้างสรรค์หรือออกแบบสื่อให้มีความน่าสนใจ

1.2 การเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตร ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย มีการเปิดรับสื่อประเภทสื่อบุคคล โดยรับจาก อาจารย์หรือผู้เชี่ยวชาญ เป็นส่วนใหญ่ รองลงมา คือ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และเกษตรกร ตามลำดับ ประเภทสื่อมวลชน ส่วนใหญ่เลือกเปิดรับสื่อโทรทัศน์ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ หนังสือพิมพ์ และวิทยุกระจายเสียง อยู่ในระดับปานกลาง

ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ส่วนใหญ่เลือกเปิดรับจาก ตำราหรือคู่มือ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ นิตยสาร หรือวารสาร และแผ่นพับ อยู่ในระดับปานกลาง ประเภทสื่อกิจกรรม ส่วนใหญ่ ทำกิจกรรมร่วมกับเกษตรกร รองลงมา คือ การรับฟังการบรรยาย การฝึกอบรม การสัมมนา ส่วนการศึกษาดูงาน ทัศนศึกษา และ นิทรรศการ นั้นเปิดรับอยู่ในระดับปานกลาง ประเภทสื่ออินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่เปิดรับ เว็บไซต์ อยู่ใน ระดับมาก รองลงมา คือ สื่อ face book อยู่ในระดับมาก สื่อ line อยู่ระดับปานกลาง ส่วนจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) เปิดรับในระดับปานกลาง เป็นลำดับที่น้อยที่สุด

สำหรับเนื้อหาที่เปิดรับ ส่วนใหญ่เลือกเปิดรับเนื้อหาความรู้ด้านการเกษตร อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ความรู้ด้านตลาดสินค้าเกษตร (ราคาพืชผลทางการเกษตร) อยู่ในระดับมาก และความรู้ ด้านสังคม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเนื้อหาที่เปิดรับที่อยู่ลำดับน้อยที่สุด คือ ความรู้ด้านการผลิตสื่อ อยู่ระดับ ปานกลาง

2. ความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย ภาพรวมมีความต้องการในระดับมาก จำแนกตามรายด้าน ดังนี้

2.1 ความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริม การเกษตร การยางแห่งประเทศไทย ด้านการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก โดยการตีความ เข้าใจเนื้อหา ของสารที่ต้องการสื่อ เป็นทักษะที่ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่มีความ ต้องการการพัฒนาในระดับมาก รองลงมา คือ การจับประเด็นสำคัญของเรื่องหรือสารที่รับฟัง ส่วนทักษะ การสื่อสารในรูปแบบการเขียน เช่น ข่าว บทความ สารคดี เป็นทักษะที่ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย มีความต้องการการพัฒนาในระดับปานกลาง เป็นลำดับท้ายสุด

2.2 ความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริม การเกษตร การยางแห่งประเทศไทย ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก โดย ผู้ปฏิบัติ งานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย มีความต้องการการพัฒนาด้านการใช้อินเทอร์เน็ตในการ ค้นหาข้อมูล ในระดับมาก รองลงมา คือ การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการติดต่อสื่อสาร (Chat, Social Network) ส่วนความต้องการการพัฒนาด้านการเผยแพร่สารสนเทศผ่านเว็บบล็อกหรือเว็บไซต์ การเผยแพร่คลิปวิดีโอ ผ่านยูทูป อยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริม การเกษตร การยางแห่งประเทศไทย ด้านการผลิตสื่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดย ผู้ปฏิบัติงาน ส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย มีความต้องการการพัฒนาการใช้โปรแกรมผลิตสื่อพื้นฐาน เช่น Power Point เป็นทักษะที่ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรต้องการการพัฒนาในระดับมาก รองลงมา คือ ความต้องการการพัฒนาด้านความเข้าใจประเด็นของเรื่องราวที่น่าสนใจ

2.4 ความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริม การเกษตร การยางแห่งประเทศไทย ด้านการสอน โดยภาพรวมมีความต้องการการพัฒนา อยู่ในระดับมาก โดยผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย ต้องการการพัฒนาทักษะการนำเสนอเนื้อหา โดยการใช้ภาษาพูดที่เข้าใจง่าย อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การกำหนดเนื้อหาของสารที่สอนได้น่าสนใจ

2.5 ความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริม การเกษตร การยางแห่งประเทศไทย ด้านกิจกรรมสัมพันธ์ โดยภาพรวมมีความต้องการการพัฒนาในระดับ มาก โดยผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย มีความต้องการพัฒนาการเป็นตัวกลาง เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ กับเกษตรกร อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ความสามารถในการ ดึงดูดใจผู้รับสาร

อภิปรายผล

1. ในรอบ 5 ปี ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย ที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรม และศึกษาดูงานเกี่ยวกับเทคนิค การถ่ายทอด การสื่อสารในการส่งเสริม มีจำนวนมากกว่าผู้ที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน เกิน 50% จึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย มีความต้องการโอกาสในการเข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาดูงานมากขึ้น โดยเฉพาะการส่งไปอบรมกับองค์กรภายนอก เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย

สอดคล้องกับ วิจิตร อวระกุล (2535) กล่าวว่า นักส่งเสริมการเกษตร ถือเป็นส่วนสำคัญในการนำเทคโนโลยีการเกษตรไปถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรเป้าหมาย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องมีองค์ความรู้ ต้องรู้จักพัฒนาทักษะของตนเอง หรือดำเนินการค้นคว้าหรือทำการวิจัยในงานส่งเสริมการเกษตร เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้หรือเพื่อแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องเริ่มจากต้องมีความรู้พื้นฐานในงานส่งเสริมการเกษตร หรือมีความเข้าใจในการใช้สื่อประเภทต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกรได้อย่างเข้าใจ

2. การเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตรของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากเว็บไซต์ ในระดับมาก เนื่องจากเป็นสื่อที่มีรูปแบบที่น่าสนใจ มีทั้งภาพ เสียง และข้อความประกอบ ตลอดจนสามารถให้บริการสืบค้นข้อมูลข่าวสารที่ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมสนใจได้สะดวกรวดเร็ว ทั้งนี้ ในส่วนของเนื้อหาที่เปิดรับส่วนใหญ่เปิดรับเนื้อหาความรู้ด้านการเกษตร เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ความรู้ด้านตลาดสินค้าเกษตร (ราคาพืชผลทางการเกษตร) ซึ่งเป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสายงานโดยตรง สามารถนำมาใช้ประโยชน์กับการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรได้ ซึ่งการเปิดรับข้อมูลข่าวสารนั้น มีความสำคัญของนักส่งเสริมการเกษตร เนื่องจากการสื่อสารเป็นพื้นฐานของการติดต่อของกระบวนการสังคม ยิ่งสังคมมีความซับซ้อนขึ้นมาก ยิ่งมีจำนวนคนมากขึ้นเท่าใดการสื่อสารก็ยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น การสื่อสารเป็นเครื่องมือเพื่อแก้ไขปัญหา (ยุพดี จิตกุลเจริญ, 2537)

3. ความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรที่ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย พบว่า มีความต้องการการพัฒนาในระดับมาก คือ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.90) เมื่อเทียบกับทักษะด้านอื่นๆ รองลงมาคือ ทักษะการสื่อสาร (ค่าเฉลี่ย 3.75) ทักษะการสอนและทักษะกิจกรรมสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย 3.70) ส่วนทักษะการผลิตสื่อเป็นทักษะที่ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย มีความต้องการการพัฒนาในระดับปานกลาง ทั้งนี้ จากผลเห็นได้ว่าการที่ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร มีความต้องการการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระดับมากเป็นลำดับแรกนั้น สอดคล้องกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร ที่เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากเว็บไซต์ในระดับมาก ส่วนความต้องการการพัฒนาทักษะการผลิตสื่อที่ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรเห็นว่าการยางแห่งประเทศไทยมีส่วนงานที่รับผิดชอบดูแลด้านการผลิตสื่ออยู่แล้ว จึงทำให้ความต้องการการพัฒนาทักษะด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งความสามารถการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นทักษะที่จำเป็นในปัจจุบัน และการออกไปทำงานเป็นนักบริหารในอนาคต สามารถจำแนกทักษะของการใช้เทคโนโลยีได้ตามลักษณะของการทำงาน (อุทัย แก้วรุ่งเรือง, 2554) ในส่วนการสื่อสาร ในงานส่งเสริมการเกษตรก็มีส่วนสำคัญต่อการปฏิบัติงาน ซึ่ง สุดปฐม เวียงสี (2554) ได้นำเสนอประสิทธิภาพของการสื่อสารว่า ในการสื่อสารและการใช้ทักษะการถ่ายทอดความรู้ที่ดีประกอบด้วย 1) ความน่าเชื่อถือ (Credibility) 2) ความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม (Context) 3) เนื้อหาสาระ (Content) เนื้อหาสาระของข่าวสารต้องมีความหมายเป็นที่น่าสนใจ

สนใจ 4) ความชัดเจน (Clarity) เนื้อหาสาระของข่าวสารจะต้องมีความชัดเจนเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร 5) ความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอ (Continuity and Consistency) 6) ช่องทางในการสื่อสาร (Channels) ช่องทางในการสื่อสารคือตัวเชื่อมระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร และ 7) ความสามารถของผู้รับสาร (Capability of Audience) การติดต่อสื่อสารนั้นต้องคำนึงถึงความสามารถของผู้รับสาร

4. ความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย รวม 5 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย มีความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรมาก ปัญหาเนื่องจากที่ผ่านมาการยางแห่งประเทศไทยมีการจัดโครงการฝึกอบรมพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรให้กับผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย น้อย และไม่ค่อยส่งผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรไปฝึกอบรมพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรกับผู้เชี่ยวชาญนอกสถานที่ โดยเฉพาะทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย มีความต้องการพัฒนามาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวัฒน์ เปลี่ยนบางยาง (2558) การศึกษาเรื่องประสิทธิผลของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการให้ความรู้และการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ไม่พอเพียงและไม่ทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ

1. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิค การถ่ายทอด การสื่อสารในการส่งเสริม ส่วนกลุ่มที่เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมเพียง 1 ครั้งเท่านั้น (ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา) ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนครั้งที่น้อยมาก ดังนั้น ผู้บริหารการยางแห่งประเทศไทย จึงควรวางแผนจัดโครงการฝึกอบรม หรือเปิดโอกาสให้พนักงานผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร ได้รับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิค การถ่ายทอด การสื่อสารในการส่งเสริม ให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะด้านการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร เพราะจำเป็นกับผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร เห็นได้จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรของการยางแห่งประเทศไทย มีความต้องการการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรในระดับมาก ทั้งนี้ ควรมุ่งเน้นให้ความรู้พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะการสื่อสาร โดยเฉพาะวิธีการใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการปฏิบัติงาน และพัฒนาทักษะการสื่อสาร เช่น วิธีการตีความ การเข้าใจเนื้อหาของสารที่ต้องการสื่อ รวมถึงวิธีการจับประเด็นสำคัญของเรื่องหรือสารที่รับฟัง เพราะเป็นทักษะที่ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่มีความต้องการเป็นลำดับต้นๆ

2. ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย มีความต้องการการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในระดับมาก โดยเฉพาะการใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูล และการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการติดต่อสื่อสาร (Chat, Social Network) ดังนั้น การยางแห่งประเทศไทย ควรสร้างพื้นที่จัดเก็บข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรให้ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรไว้เป็นคลังข้อมูลกลาง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลให้แก่ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรที่ต้องการค้นหาข้อมูลที่ถูกต้องมาสนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่ และควรสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มผ่านเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ระหว่างผู้ปฏิบัติงาน

ส่งเสริมการเกษตรเอง หรือผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรกับเกษตรกร หรือผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรกับประชาชนทั่วไป ทั้งนี้ ควรมีการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้พนักงานผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร รู้จักวิธีการเข้าถึงคลังข้อมูลและวิธีการใช้ประโยชน์จากช่องทางดังกล่าวอย่างถูกต้องด้วย

3. ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทยส่วนใหญ่นั้น มีความต้องการการพัฒนาทักษะการใช้โปรแกรมผลิตสื่อพื้นฐาน เช่น Power point ในระดับมาก ดังนั้น จึงควรมีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อเบื้องต้น เช่น Power point ให้ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรทุกคนสามารถผลิตได้ โดยต้องพัฒนารูปแบบการนำเสนอผ่าน Power point ให้มีความน่าสนใจ เข้าใจง่าย เพื่อประโยชน์สูงสุดในการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรให้แก่เกษตรกร

4. ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย ควรได้รับการพัฒนาทักษะการสอนที่เน้นวิธีการใช้ภาษาพูดที่เข้าใจง่าย และควรพัฒนาศักยภาพของตนเองในการเป็นตัวกลางเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่างๆ กับเกษตรกร เพื่อให้งานส่งเสริมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาความสามารถในด้านการสร้างความดึงดูดใจ การกระตุ้นความสนใจของกลุ่มผู้รับสาร ตามผลงานวิจัยที่ว่ามีความต้องการการพัฒนาเหล่านี้ในระดับมาก

5. ในการทำศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาแนวทางการดำเนินงานของผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในการพัฒนาการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร และควรศึกษาภาคีที่เกี่ยวข้องสำคัญๆ เช่น ผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารหน่วยงาน หน่วยงานที่ถ่ายโอนภารกิจ และเกษตรกรด้วย

เอกสารอ้างอิง

- การยางแห่งประเทศไทย. 2559. พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558. สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร.
- คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2559. บทบาทขององค์กรและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในงานส่งเสริมการเกษตร. สืบค้นจาก www.mwit.ac.th/~keng/lesson05/10.doc เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2559.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2535. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ยุพดี จิตกุลเจริญ. 2537. ทฤษฎีการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- วิจิตร อาวะกุล. 2535. หลักการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- ศิริวัฒน์ เปลี่ยนบางยาง. 2558. ประสิทธิภาพของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *Veridian E-Journal*, มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 8(3).
- สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. 2558. สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2559. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- สุดปฐพี เวียงสี. 2554. *The 7 C's of Communication*. [ออนไลน์]. [สืบค้นวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2560] จาก <http://www.sudpatapee.com>
- อุทัย แก้วรุ่งเรือง. 2554. ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร. [ออนไลน์]. [สืบค้นวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2560] จาก <http://www.gotoknow.org/posts/445699>